

2013

Hanzehogeschool
Groningen

Adviesrapport

*Een kwalitatief onderzoek naar de
begeleidingsbehoefte van mensen met een Autisme
Spectrum Stoornis bij het invullen van vragenlijsten*

Toegepaste Psychologie

Mireille Bos, 317070

Karen Koopman, 321554

Afstudeerdocent: Arne van den Bos

Afstudeerbegeleider: Jeanet Landsman

Datum: 28 oktober 2013

Wetenschapswinkels

Colofon

Vraagnummer: GV 22/2013/C

Titel: Een kwalitatief onderzoek naar de begeleidingsbehoefte van mensen met een Autisme Spectrum Stoornis bij het invullen van vragenlijsten.

Auteurs: M. Bos en K. Koopman

Beoordelaar: Hanzehogeschool: dr. A. van den Bos

Tweede beoordelaar: Hanzehogeschool: Dr. C. de Wolff

Begeleider: dr. J.A Landsman-Dijkstra

Vraagindiener: R95, begeleiding van mensen met ASS en Toegepast Gezondheidsonderzoek UMCG, Jeanet Landsman

Uitgave: Wetenschapswinkel en Toegepast Gezondheidsonderzoek UMCG

Telefoonnummer: (+31) (0)50 363 3109

Email: j.a.landsman@umcg.nl

Adres: Antonius Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen

Datum: 28 Oktober 2013

“zoals het voor iemand met ASS moeilijk is om de gedachten en gevoelens van een ander te bevatten, zo zullen wij hun gedachten en gevoelens ook niet automatisch begrijpen.”

Attwood, (2001)

Samenvatting

Toegepast gezondheidsonderzoek (hierna te noemen TGO), onderdeel van de afdeling Gezondheidswetenschappen van het Universitair Medisch Centrum Groningen, doet onderzoek naar de effecten van de methodiek: “Bewustwording van prikkelverwerking”. Het onderzoek naar de methodiek wordt uitgevoerd onder cliënten van R95. Een voorwaarde om deel te kunnen nemen aan het onderzoek is dat men achttien jaar of ouder is, een IQ van gemiddeld of hoog heeft (>80) en gediagnosticeerd is met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS).

Om de effecten van deze methodiek te kunnen meten is door het TGO een zelfbeoordelvragenlijst samengesteld, deze is grotendeels niet toegespitst op de doelgroep ASS. In opdracht van de Wetenschapswinkel, meer specifiek dr. J.A. Landsman-Dijkstra van het TGO, is als afstudeeropdracht een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Het doel is om een advies uit te brengen waaruit blijkt hoe begeleiders kunnen aansluiten op de doelgroep om te bewerkstelligen dat de zelfbeoordelvragenlijst op een betrouwbare en valide wijze kan worden ingevuld. Deze scriptie brengt de begeleidingsbehoefte in kaart van mensen met ASS bij het invullen van de zelfbeoordelvragenlijst. De bevindingen monden uit in een adviesrapport voor de opdrachtgever, welke gebruikt kan worden gedurende haar verdere onderzoek naar de methodiek.

Uit zowel desk- als fieldresearch is gebleken dat mensen met ASS moeilijkheden kunnen ervaren bij het invullen van zelfbeoordelvragenlijsten. In deze scriptie wordt gebruik gemaakt van drie concepten omtrent de informatieverwerking bij deze doelgroep, namelijk: Theory of Mind (TOM), Centrale Coherentie (CC) en Executief Functioneren (EF). Aan de hand van de voorgenoemde concepten wordt inzichtelijk gemaakt hoe de begeleidingsbehoefte van deze doelgroep er uit ziet gedurende het beantwoorden van de vragenlijst. Voordat de zelfbeoordelvragenlijst wordt ingevuld door de doelgroep, is het van belang dat de begeleider inzicht heeft in de TOM, CC en EF; dit om te kunnen beoordelen of de deelnemers de vragen goed begrijpen. De aspecten betreffende de omgeving waarin de vragenlijst wordt afgenomen, de drie concepten, het contact maken en communiceren met de doelgroep hebben gedurende de afstudeeropdracht als leidraad gefungeerd voor deze scriptie.

Het kwalitatief onderzoek is uitgevoerd met behulp van semigestructureerde observaties. Uit deze observaties is gebleken dat de deelnemers daadwerkelijk moeilijkheden ervaren in het beantwoorden van bepaalde vragen uit de vragenlijst. De vragen waarbij, in het bijzonder, een appél wordt gedaan op de bovengenoemde concepten omtrent informatieverwerking blijken lastig te zijn voor de doelgroep. De begeleidingsbehoefte van de doelgroep betreffende het invullen van de vragenlijst ligt voornamelijk bij de inzicht-, dubbele- en omvangrijke vragen en uitdrukkingen. De vragen kunnen door de begeleider worden verhelderd met behulp van gespreksvaardigheden, zoals: Open vragen stellen en doorvragen. Het is van belang om de vragenlijst in te laten vullen in een ruimte waar weinig tot geen externe ruis voor komt. Daarnaast is het belangrijk dat de deelnemer wordt bijgestuurd wanneer deze dreigt af te dwalen naar een ander onderwerp; dit om het concentratieniveau op peil te houden. Vervolgens is het van belang dat de vragenlijst wordt ingevuld op een geschikt moment; op een dag wanneer de deelnemer weinig tot geen intensieve activiteiten heeft (gehad).

De bevindingen in deze scriptie zijn volgens de opdrachtgever dusdanig van belang dat er in samenwerking met de opdrachtgever een artikel geschreven zal worden voor het Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme (WTA). Het doel van dit artikel is beroepbeoefenaars die met de doelgroep ASS werken over de resultaten te informeren.